

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาอุตสาหกรรมอาชีวศึกษาและเครื่องประดับ
ของประเทศไทยของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายเพิ่มศักดิ์ ขาวปลื้ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2546
ISBN 974-17-5791-3
ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 21378460

๗ 4 11.ค. 2550

**A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT OF GEM
AND JEWELRY INSTITUTIONS IN THAILAND UNDER THE JURISDICTION OF
THE MINISTRY OF EDUCATION**

Mr. Phoemsak Khaoplum

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5791-3

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

เพิ่มศักดิ์ ขาวปลื้ม : การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทย ของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT OF GEM AND JEWELRY INSTITUTIONS IN THAILAND UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ , หน้า. 202 ISBN 974-17-5791-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการการศึกษาอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับของประเทศไทย ของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มประชากรทั้งหมด 89 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 6 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 21 คน ครูอาจารย์ประจำ จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างและแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร แบบสอบถามใช้สอบถามครูอาจารย์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการการศึกษาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทยของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษา มีการกำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบ และดำเนินการกำหนดแผนงาน การดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามกรอบแนวคิดจากการวิจัยทั้ง 8 งานดังต่อไปนี้ 1. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน 2. งานบริหารทรัพยากรบุคคล 3. งานบริหารกิจการนักเรียน 4. งานธุรการและบริหารทั่วไป 5. งานบัญชีและการเงิน 6. งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม 7. งานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 8. งานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ปัญหาการจัดการการศึกษาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทย ของสถานศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการจากกรอบแนวคิดจากการวิจัยทั้ง 8 ด้าน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถามระบุตรงกัน คือ ปัญหาในด้านงานบริหารทรัพยากรบุคคล มีปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนวิชาทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับ และขาดงบประมาณในการจ่ายค่าตอบแทน

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2546.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4583748027 MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORD: A SUTDY OF STATE AND PROBLEMS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT OF GEM AND JEWELRY INSTITUTIONS IN THAILAND UNDER THE OF THE MINISTRY OF EDUCATION DR. PONGSIN VISESH-SIRI , 202 PP. ISBN 974-17-5791-3

The purpose of this study was to investigate state and problems of educational management of Gem and Jewelry institutions in Thailand under the Ministry of Education. The research framework encompassed of 8 management tasks. The subjects of this study consisted of 6 institute directors, 21 assistant directors, and 62 instructors. Structure interview and questionnaire were employed as research tools for this study. Data were analyzed by frequency and percentage.

The followings were research findings:

The assistant director was assigned to be in-charge and to have responsibility on all of 8 tasks: 1) Curriculum Development and Instruction 2) Human Resource Management, 3) Student Personnel Works, 4) Business and General Administration, 5) Accounting and Finance, 6) Building and Environment, 7) School and Community Relations, 8) Quality Improvement and Standard in Education.

Problems in educational management in Gem and Jewelry institutions under the research framework were in Human Resource Management. There was a shortage of those who have knowledge and capabilities in teaching in this field. The lack of budget was also one of the mentioned problems.

Department Educational Administration
Field of study Educational Administration
Academic year 2003

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความเมตตา ความกรุณาจากบุคคล หน่วยงาน และสถานศึกษา ที่ได้กรุณาในการให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อให้งานวิจัย สมบูรณ์มากที่สุด โดยเฉพาะผู้ที่ให้แนวทางและกำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ คือ อาจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อมรชัย ตันติเมธ ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริศรีสมบัติ ศาสตราจารย์ ศักดา ศิริพันธ์ ดร.เพิ่มสุข นิตินันท์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ความตรงเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้งานแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ตลอดจนให้คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร คณาจารย์ ของสถานศึกษาทางด้านอัญมณีและ เครื่องประดับ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้ได้ ข้อมูลในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุข พันท์ อาจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้ คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร.สุณี ศรีอรทัยกุล คุณพรสิทธิ์ ศรีอรทัยกุล คุณพรเสริฐ ศรีอรทัยกุล คุณ บุญกิต จิตรงามปลั่ง คุณวัชรวรรณ บุญเรือง ที่ได้ให้ความกรุณา ส่งเสริมและสนับสนุนจนผู้วิจัยสำเร็จ การศึกษา

ขอขอบพระคุณ ดร.จิรวรรณ กมลมาศรัตน์ ที่กรุณาสนับสนุน และช่วยเหลือผู้วิจัยจนทำให้ งานชิ้นนี้สำเร็จ ขอขอบคุณ น.ส. ชมพูนุท ขวพลี้ม ค.ช. อนิรุท ขวพลี้ม ที่คอยช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดเวลาในการทำวิจัย

ท้ายนี้ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัย เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
ขอบเขตในการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	9
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ.....	13
สภาพและปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ.....	17
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับภารกิจ หรืองานของผู้บริหารสถานศึกษา.....	19
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	38
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การนำเสนอข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	123
สรุปผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์.....	123
สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม.....	130
อภิปรายผล.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	140
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	142
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	202

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถานภาพของผู้สัมภาษณ์.....	41
2 ค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ สภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลัก สูตรการเรียนการสอน.....	43
3 ค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ สภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลัก สูตรการเรียนการสอน (ต่อ).....	48
4 ค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ สภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลัก สูตรการเรียนการสอน(ต่อ).....	50
5 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารทรัพยากรบุคคล.....	54
6 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารกิจการนักเรียน.....	56
7 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานธุรการและบริหารทั่วไป.....	61
8 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานด้านบัญชีและการเงิน.....	65
9 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการ จัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม... ..	69
10 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานด้านสร้างความสัมพันธ์ชุมชน....	70
11 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา.....	72
12 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา การจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอน.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารทรัพยากรบุคคล.....	78
14 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารกิจการนักเรียน.....	80
15 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารธุรการและบริหารทั่วไป....	81
16 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบัญชีและการเงิน.....	82
17 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม.....	83
18 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานสร้างความสัมพันธ์ชุมชน.....	84
19 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในงานด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....	85
20 สถานภาพของผู้สัมภาษณ์.....	87
21 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน.....	89
22 ค่าความถี่และค่าร้อยละของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน (ต่อ)	93
23 ค่าความถี่และค่าร้อยละของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน (ต่อ)	95
24 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารทรัพยากรบุคคล.....	97
25 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารกิจการนักเรียน.....	99
26 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานธุรการและบริหารทั่วไป.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
27	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบัญชีและการเงิน.....	107
28	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม.....	109
29	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.....	110
30	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถาน ศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....	111
31	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถาน ศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน.....	114
32	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบริหารทรัพยากรบุคคล.....	116
33	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานกิจการนักเรียน.....	117
34	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานธุรการและบริหารทั่วไป.....	118
35	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานบัญชีและการเงิน.....	119
36	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม.....	120
37	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการ สถานศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานสร้างความสัมพันธ์ชุมชน.....	121
38	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการสถาน ศึกษาอัญมณีและเครื่องประดับ ในด้านงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.....	122